

Biologische landbouw: Een historische kans!

**Advies aan de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Mr. L.J. Brinkhorst
ten behoeve van het Plan van Aanpak Biologische Landbouw 2001-2004**

Inventarisatie van knelpunten en oplossingsrichtingen

1 Februari 2000

Biologische landbouw: Een historische kans!

Het proces dat zich binnen de adviesgroep heeft afgespeeld, heeft geleid tot de inventarisatie van in totaal 12 knelpunten en oplossingsrichtingen. Het heeft tevens duidelijk gemaakt dat over de kern van de problematiek en de richting waarin oplossingen moeten worden gezocht geen wezenlijk verschil van inzicht bestaat tussen pioniers en marktverbreeders. De intensieve gesprekken hebben het totale spectrum waarbinnen biologische landbouw zich ontwikkelt in beeld gebracht. Dat heeft geleid tot versterking van het onderlinge begrip en een duidelijk inzicht in de voorwaarden waarbinnen de biologische sector kan groeien.

Vanzelfsprekend komen er belangentegenstellingen aan de orde bij de verwezenlijking van de groei. Daarnaast is er sprake van een sterk toenemende vraagmarkt die hoge eisen stelt aan teelt en productiemethode en tegelijk aan de voedselveiligheid. Er zijn nog tal van onderzoeks- en ontwikkelingsvragen. Desondanks is er overeenstemming over zowel de noodzaak van de groei van de biologische landbouw als over de uitgangspunten van waaruit die groei moet plaatsvinden. Sleutelbegrippen daarbij zijn:

● *Transparante ketens met een duidelijke interactie met maatschappelijke organisaties, overheden en de consument.*

● *Eenduidig overheidsbeleid en regelgeving die rekening houdt met de ontwikkelingsmogelijkheden van de biologische sector.*

● *Inzet op kwaliteit en specialisatie om de Nederlandse biologische landbouw verdere kansen te bieden ook op de exportmarkten.*

Gezien de brede uitgangspunten van de biologische landbouw, de samenhang tussen de verschillende sectoren, het belang van de overheidsdoelstellingen op het gebied van natuur, milieu en dierenwelzijn, kan de groei alleen plaatsvinden vanuit een samenhangende benadering. Biologische landbouw is geen truc van produceren zonder kunstmest en chemisch-synthetische bestrijdingsmiddelen. Het is een andere vorm van voedselproductie die zichzelf vanuit het duurzaamheidsprincipe eisen stelt die in het huidige economische systeem niet of nauwelijks worden meegenomen in de prijsvorming. Dat betekent dat de marktwerking binnen de huidige spelregels weliswaar behoorlijke groeimogelijkheden geeft, maar tegelijkertijd zijn beperkingen kent. De overheid is de enige speler die de mogelijkheid heeft deze spelregels aan te passen.

De voorloperspositie van de biologische sector roept soms ook irritatie op. Maar de landbouw in Nederland staat op een kruispunt. De samenleving vraagt om verandering van richting. En het stimuleren van de biologische landbouw levert voor milieu, natuur en dierenwelzijn direct resultaat op. Dan ligt het niet voor de hand dat alle financiële middelen gebruikt worden voor een kostbaar sanerings- en reparatiebeleid. We moeten niet alleen de gevolgen bestrijden, maar ook nieuwe keuzes durven maken. Dus geen herstructurering veehouderij zonder een duidelijke inzet op omschakeling naar biologische veehouderij! Voor een sector die in verwarring is over de gewenste koers, is een betrouwbare en duidelijke overheid nodig.

Integraal beleid

Door het voorkomen van versnippering van beleidsdoelen en het ontwikkelen van een integrale visie op een duurzame en vitale landbouw, kan er meer rendement worden behaald bij het bereiken van milieudoelstellingen. Op het terrein van mineralenhuishouding, vermindering van de druk van bestrijdingsmiddelen op bodem en waterleven, dierenwelzijn, behoud van een leefbaar platteland, werkgelegenheid en volksgezondheid biedt biologische landbouw oplossingen. De bijgevoegde notitie geeft interessante voorbeelden. (bijlage 2) De wet- en regelgeving is echter veelal productgericht en niet systeemgericht. Bovendien is veel regelgeving specifiek ontwikkeld om nadelige gevolgen van gangbare landbouwmethoden tegen te gaan. Er wordt onvoldoende gekeken of dit in de praktijk niet onnodig verstorend werkt voor de ontwikkeling van de biologische landbouw.

- Ontschotting van het beleid is derhalve nodig op het Ministerie van LNV, tussen LNV en VROM en VWS en tussen rijk en provincies.

- Daarbij is speciale aandacht gewenst voor ruimtelijke ordening en gebiedsgericht beleid, om te zorgen dat er voldoende grond beschikbaar komt voor de biologische landbouw.

De adviesgroep pleit verder voor:

- Een toets biologische landbouw bij het ontwikkelen van beleid en regelgeving en voor een uitvoering van subsidieregelingen die aansluit op de praktijk.

- Meer vrijheden voor boeren waar is gebleken dat bepaalde regelgeving voor de biologische sector niet nodig is. (Bijvoorbeeld het ammoniakbeleid: mestinjectie, huisvesting.)

- Meer aansturing vanuit het beleid in het woud van subsidieregelingen.

Financieel/fiscaal beleid

De omschakeling naar biologische landbouw wordt ook door een aantal financiële zaken bemoeilijkt. Natuur en milieu-waarden worden onvoldoende doorberekend in de prijs, waardoor er onzekerheid bestaat over de concurrentiemogelijkheden. Opstartrisico's tijdens de omschakelingsperiode worden onvoldoende afgedekt. En voor de kapitaalintensieve sectoren zijn ook de risico's in de jaren daarna nog te groot.

De adviesgroep doet de volgende aanbevelingen:

- Voor de akkerbouw, tuinbouw, melkveehouderij en fruitteeltsector is nog een stevige impuls van de omschakelingsregeling noodzakelijk om te komen tot de noodzakelijke 'kritische massa'. De bedragen die nu in beeld zijn hebben te weinig en zelfs een averechts effect. Om de regeling optimaal te laten werken, is het gewenst alle voor omschakeling beschikbare gelden in het eerste jaar open te stellen, ook voor boeren die reeds in omschakeling zijn. Hierdoor ontstaat het effect van nu of nooit in plaats van telkens afwachten. In deze vier jaar is het mogelijk om andere instrumenten te ontwikkelen en te bezien of de omschakelingsregeling na 2004 nogmaals moet worden ingezet.

- Voor de kapitaalintensieve sectoren die of niet in aanmerking komen voor de omschakelingsregeling of er onvoldoende baat bij hebben, moet er een garantiefonds komen op te zetten door overheid en bedrijfsleven. Een overbruggingsgarantie zorgt voor meer financiële zekerheid tijdens en tot enige tijd na de omschakelingsperiode. Deze garantieregeling moet vanaf 2002 in werking zijn voor sectoren als de biologische varkenshouderij en de glastuinbouw. (Voordien dienen zij ondersteuning te krijgen uit de herstructureringsgelden.)

Als de garantieregeling goed functioneert, kan deze in combinatie met andere flankerende maatregelen tevens een alternatief gaan vormen voor de omschakelingsregeling in de overige sectoren. Een en ander zou ook de vorm kunnen hebben van een geherstructureerd borgstellingsfonds. Het gebruik van de regeling dient te worden gekoppeld aan ketenconvenanten.

- Voor alle sectoren (en met name de kapitaalintensieve sectoren) en ook voor de verwerkende industrie blijven investeringspremieregelingen (zoals de INV-MC-regeling) noodzakelijk.

- Vanwege het belang van maatschappelijk draagvlak voor de biologische landbouw dient het aantrekken van vreemd vermogen van particulieren via de CV constructie mogelijk te worden, zoals dat voor de filmindustrie en de scheepvaart (al) geldt.

- Daarnaast vraagt de adviesgroep aandacht voor behoud van de voordelen van de Fiscale Groenregeling en voor verdere maatregelen binnen de ecologisering van ons belastingstelsel die de biologische landbouw helpen bevorderen. Ook uitbouw van de Duurzame Ondernemers Aftrek (DOA) is van belang.

Ketens

De kracht van de biologische sector is zijn directe relatie met de consument. De sector kent dan ook een aantal effectieve afzetmogelijkheden met zeer korte lijnen; boerenmarkten, streekproductie, groente- en fruitabonnementen. Ze kent ook beproefde afzetorganisaties die op grotere schaal werken. De verbreding van de biologische landbouw naar het supermarktkanaal en het reguliere bedrijfsleven heeft twee kanten: wat professioneel produceert en afzet moet professioneel blijven en wie nieuw in de sector komt, moet meer doen dan omschakelen. Samenwerking is meer dan ooit noodzakelijk, allereerst om de verkrijgbaarheid van voldoende biologische producten voor de Nederlandse inkopers te vergroten.

- Er dienen zich meer afzetketens te ontwikkelen, waarin producenten, verwerkers, handelaren en consumenten elkaar direct of indirect ontmoeten. Het gaat om een voortdurende kwaliteitsverbetering. Gezamenlijk worden productievolumes, kwaliteitsspecificaties, kostprijzen en logistieke processen, maar ook productinnovaties, milieuaspecten en knelpunten in beeld gebracht. Het streven is er op gericht om via overeenkomsten c.q. convenanten - waarbij ook maatschappelijke organisaties en overheid zijn betrokken - duurzaam samen te werken. Men kan een beroep doen op innovatie- en ketendeskundigen, die moderne biologische afzetketens ontwerpen en adviseren. Een goed voorbeeld van een ketenaanpak is het convenant opschaling biologische varkenshouderij, waarbij een ketenmanager bij Platform Biologica met de uitvoering is belast.

- De overheid dient een dergelijke ontwikkeling te faciliteren bijvoorbeeld via NLRO en AKK. Dit moet in overleg met de sector. Voorwaarde is immers dat deze processen vanuit een integrale kijk op biologische landbouw worden aangepakt. Hiervoor is zowel visie als regie noodzakelijk.
- In dit verband moet worden bezien in hoeverre invloed kan worden uitgeoefend op de besteding van gelden uit de verplichte afdrachten naar de Productschappen. De sector moet vanuit een integrale beleidsvisie kunnen meebeslissen over de gelden afkomstig van het biologische bedrijfsleven, zodat ze bijvoorbeeld kunnen worden ingezet voor de voorbereiding en uitvoering van ketenconvenanten.

Prijzen

Een knelpunt dat vaak wordt genoemd bij de discussie over de groeiomgankelijkheden van biologische landbouw is de relatief hoge prijs van de producten. Uit Nederlands onderzoek (SWOKA) blijkt echter dat 35% van de consumenten bereid is een ruime meerprijs voor biologische producten te betalen. Hoe bewuster de consument des te minder speelt het prijsverschil een rol. Maar we leven in een tijd van economische welvaart, het tij kan keren. En het kunnen kopen van goede voeding mag niet afhankelijk zijn van het inkomen. De vraag is in hoeverre de individuele consument ook op langere termijn eenzijdig voor een duurzame productiemethode wil en moet blijven opdraaien. Hetzelfde onderzoek wijst uit dat bij een prijsverschil van 20% of meer de markt op een gegeven moment kan stagneren. Door schaalvergroting is overigens met name in de logistiek en verwerking nog een behoorlijke kostenreductie mogelijk.

- Voorlichting is vooral nodig zolang de ‘eerlijke marktwerking’ (vanuit een gelijkwaardige uitgangspositie) niet of slechts ten dele is gerealiseerd: om nieuwe consumenten aan te spreken, nieuwe argumenten over te brengen of nieuwe producten bekend te maken. (zie ook onder communicatie)
- Onveranderd moet worden ingezet op fiscale instrumenten die zich richten op lastenverlichting voor duurzame productie/consumptie en lastenverzwaring voor milieuonvriendelijk productie/consumptie.
- Koppeling van producenten-prijzen aan de gangbare prijzen moet worden voorkomen. Eerder zou een omgekeerde koppeling wenselijk zijn, zodat de consument weer leert dat er een prijskaartje hangt aan goede voeding. Uitgangspunt is dat boeren, handel en afzet de mogelijkheden hebben om te produceren naar letter en geest van de biologische productiemethode en daarmee een normaal inkomen kunnen verdienen. De maatschappelijke organisaties kunnen helpen deze discussie te voeren.

Communicatie

Voorlichting is een krachtig middel dat zich moet richten op de kwaliteitsaspecten die een hogere prijs rechtvaardigen. Het imago van de biologische landbouw kan niet uitsluitend aan de marktpartijen worden overgelaten. De overheid heeft belang bij het realiseren van een duurzaam platteland waar op een verantwoorde manier land- en tuinbouw plaatsvindt. Door consumenten voor te lichten over duurzame productie, dierenwelzijn, behoud van natuur en landschap krijgt de consument begrip voor de werkelijke waarde van het product en zal deze

bereid zijn hiervoor de prijs te betalen. De producent zal - meer nog dan nu het geval is - inzien dat het product meer is dan alleen maar de fysieke verschijningsvorm. De totale landbouw kan profiteren van het bewustwordingsproces dat bij de consument wordt gestimuleerd: aan goed voedsel hangt een prijskaartje.

Naast consumentenvoorlichting wordt communicatie en regie in de keten steeds belangrijker. Hebben pioniers en nieuwkomers dezelfde perceptie over wat biologisch is? In het verleden was handelen in de geest van de uitgangspunten die aan de Europese Richtlijnen ten grondslag liggen vanzelfsprekend. Nu moeten die uitgangspunten in nauwe dialoog met consument en maatschappelijke organisaties telkens opnieuw worden bevestigd.

Wij vragen dan ook van de overheid:

- Financiering van langjarige publiekscampagnes over de kwaliteitsaspecten van biologisch produceren, waarbij marktpartijen kunnen aanhaken.
- Platform Biologica financieel in staat te stellen de communicatie en regiefunctie waar te maken
- Ondersteuning van voorlichting en promotieprojecten van samenwerkende biologische bedrijven onder voorwaarde van een gedeelde financiering en gekoppeld aan ketenconvenanten.

Arbeid

Gebrek aan arbeidskrachten is een probleem voor de gehele land-en tuinbouw maar een extra groot probleem voor de arbeidsintensieve biologische landbouw. Alhoewel de verwachting is dat de toelating van nieuwe EU-landen enige verlichting zal brengen, wordt een aantal maatregelen bepleit:

- Arbeid op de bedrijven moet aantrekkelijker worden gemaakt en het imago van het werk moet verbeteren.
- Arbeid uit kandidaat EU-landen moet worden aangetrokken, gekoppeld aan ontwikkelingsprojecten.
- Regelgeving dient rekening te houden met de specifieke veelal seizoengebonden arbeidspieken in de landbouw.
- Nieuwe technologie en vakgebieden als mechanische werktuigkunde moeten meer aandacht krijgen.
- Bij de uitvoering van de innovatieregeling 'markt en concurrentiekracht' moet met het aspect arbeid duidelijker rekening worden gehouden.

Gewasbescherming/ versterking

Voor de verdere ontwikkeling van de biologische landbouw is een effectief toelatingsbeleid van natuurlijke gewasbeschermings- en plant- en bodemversterkende middelen noodzakelijk. De procedures die hiervoor gevolgd moeten worden zijn kostbaar en langdurig en dienen waar mogelijk te worden aangepast.

- De voorwaarden waaronder bodem- en plantversterkende middelen op de markt worden toegelaten, moeten worden herzien.
- Er is vanuit Nederland meer druk noodzakelijk richting Brussel om procedures voor toelating van natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen goedkoper en laagdrempelig te maken.
- Elders erkende middelen moeten in Nederland snel worden toegelaten.
- Waar nodig voor de verdere ontwikkeling van de biologische landbouwmethode dient ontheffing voor proefgebruik sneller en breder te worden verleend.

Gentechnologie

Zowel vanuit de landelijke als de Europese overheid wordt benadrukt dat de keuzevrijheid van de consument om ‘gentech-vrije’ producten te kunnen kopen, moet worden gewaarborgd. De biologische landbouw is inmiddels ook wettelijk verplicht ggo-vrij te produceren. Maar de consequenties van dit beleid zijn door de overheid nog niet of nauwelijks getrokken. Terwijl de biologische landbouw niet om deze techniek heeft gevraagd is ze zelf verantwoordelijk geworden voor het GGO-vrij houden van de productie. Terwijl degenen die genetisch gemodificeerde producten op de markt brengen niet aan strikte regels moeten voldoen wat betreft registratie, etikettering, aanleveren van detectiemateriaal e.d.

De adviesgroep pleit voor:

- Een brede discussie over wenselijkheid van introductie van ggo’s, in het kader van biodiversiteit en de menselijke gezondheid.
- Het mogelijk maken van een extra inspanning voor het ontwikkelen van ggo-vrij uitgangsmateriaal.
- Regelingen waardoor het voor de biologische landbouw mogelijk blijft om ggo-vrij te produceren en hierop adequaat te controleren. Dit betekent dat bij bredere toepassing van ggo-gewassen in elk geval de nu voor proefvelden geldende regels tegen uitkruisen en overwaaien gehandhaafd dienen te blijven.

Controle

Waar de ondernemer zich bewust dient te zijn van de permanente noodzaak van kwaliteitsverbetering is effectieve controle een belangrijk instrument. De consument moet kunnen vertrouwen op een waterdicht certificerings- en controlesysteem. Het groeiende succes van de biologische landbouw in Nederland is mede te danken aan de overzichtelijke ketens en aan het EKO-certificaat, dat de echtheid van biologische producten waarborgt. Maar door de snelle verbreiding die in Nederland en de omringende landen optreedt, zullen ook certificering en controle aan nieuwe eisen moeten voldoen. Uitgangspunten zijn een ‘schatbewaarders’-functie, een heldere scheiding tussen beleid en uitvoering en de erkenning van meer controleorganisaties.

De adviesgroep bepleit het volgende:

- Platform Biologica bewaakt samen met de sector en de maatschappelijke organisaties het inhoudelijke erfgoed van de biologische landbouw.

- De adviesgroep wetgeving wordt een officieel Overleg van de Rijksoverheid en de meest betrokkenen. Het heeft een breed draagvlak (vergelijk het Regulier Overleg Warenwet bij VWS). Het houdt zich bezig met de normstelling en het certificerings- en controlebeleid op basis van de Europese richtlijnen.
- De hieruit voortvloeiende normen en criteria worden aangereikt aan de - geaccrediteerde - certificerende en controlerende organisaties. (Er is dus geen monopolie meer). Zij verstrekken de licenties en het EKO-certificaat. En zij zijn verantwoordelijk voor de controle, al kunnen zij de fysieke controle uitbesteden aan anderen.
- Vanuit Nederland is de inzet om zo snel mogelijk te komen tot Europese afstemming van de certificerings- en controlepraktijk.
- Het EKO-merk garandeert de echtheid van het biologische product en heeft zich bewezen als effectief communicatiemiddel. Het ontstaan van meer Nederlandse keurmerken voor biologische productie moet worden ontmoedigd, vanwege de duidelijkheid voor de consument.
- Het EKO-merk wordt ondergebracht bij een afzonderlijke houdster met een eigen bestuur. Iedere geaccrediteerde controle-organisatie kan er zonder veel extra kosten over beschikken.
- In het buitenland adequaat gecontroleerde producten komen automatisch in aanmerking voor het EKO-keurmerk.
- Naast de basiscontrole (Europese richtlijnen) worden in Nederland controleprogramma's met extra kwaliteitsaspecten aangeboden. Zo worden innovatie en concurrentie op kwaliteit gestimuleerd. Naarmate het Europese keurmerk biologische landbouw meer betekenis krijgt, kan het EKO-merk zich profileren als Nederlands kwaliteitsmerk.
- De Inspectie Gezondheidsbescherming c.q. de Keuringsdienst van Waren heeft ook in de biologische sector haar eigen verantwoordelijkheid. HACCP zou kunnen worden uitgewerkt voor de primaire sector.

Internationaal

Het beleid van de Europese Unie is positief voor de ontwikkeling van de biologische landbouw. De bestaande wetgeving is inmiddels aangevuld met de Richtlijn dierlijke productie. Dat schept garanties voor de consument. Daarnaast hebben meer landen programma's opgezet om de biologische landbouw te bevorderen. De adviesgroep bepleit:

- Inzet van Nederland om te komen tot een lange termijn strategie voor de ontwikkeling van de biologische landbouw in Europa
- Hierbij de nieuw toetredende landen in Midden en Oost-Europa uitdrukkelijk te betrekken.
- De Kaderverordening Plattelandsvernieuwing te gebruiken om een begin te maken met een structureel stimuleringsbeleid voor de biologische landbouw op Europees niveau.
- Inzet op kostendekkende prijzen voor de producent. *Cross-compliance* als aanzet tot een nieuw inkomen voor een nieuw product (landschap en natuur).
- Een sterke lobby in Brussel voor een effectieve toelating van natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen.
- *Consumer concerns* met kracht te blijven inbrengen in de WTO.
- Uitvoering van de motie Stellingwerf om Europees onderzoek uit te zetten naar verlaging van het BTW tarief voor biologische voedingsmiddelen in de EU.

Kennis

De meeste praktische kennis is aanwezig op individuele bedrijven, niet binnen onderzoeksinstellingen en adviesbureaus. Juist deze kennis is onvoldoende beschikbaar voor nieuwkomers. Platform Biologica zal samen met de Federatie van Biologische Boeren en LTO-Nederland de kennisontwikkeling en -verspreiding versterken. De overheid kan een en ander versnellen door:

- Bij het vaststellen van subsidie (regelingen) eisen te stellen van laagdrempelige beschikbaarheid van kennis voor de doelgroepen.
- Te waarborgen dat de uitvoering van deze regelingen beter aansluit bij de praktijk van de biologische landbouw, bijvoorbeeld via adviseurs en proefbedrijven binnen de sector die deze praktijk goed kennen.
- Het opzetten en begeleiden van studiegroepen voor de primaire sector financieel te ondersteunen. Partijen zijn momenteel het meest gebaat bij onderlinge uitwisseling.
- De opzet en inhoud van het beroepsonderwijs te verbeteren, dat nog te versnipperd is en onvoldoende vanuit de samenhang van de biologische landbouw wordt gegeven.

Onderzoek

In de huidige ontwikkelingsfase is er een grote behoefte aan onderzoek. Het gaat daarbij om het verbeteren van de methode, het ontwikkelen van nieuwe sectoren en het vergroten van opbrengst en kwaliteit. Dit alles uiteraard binnen de inhoudelijke uitgangspunten van de biologische landbouw. En het gaat om fundamenteel onderzoek. Duurzaamheidsonderzoek is overigens voor de gehele land- en tuinbouw van belang. Daarom is een substantiële verschuiving van middelen noodzakelijk en gerechtvaardigd. Voor de praktijkgerichtheid van het onderzoek is het gewenst dat de werkgroepen biologische landbouw zijn betrokken bij de inventarisatie van onderzoeksvelden (zie de bijgevoegde onderzoeksagenda) en bij de toetsing en evaluatie van het onderzoek. Er wordt aan gedacht deze werkgroepen te versterken met vertegenwoordigers van verwerking en afzet.

De prioriteiten van de adviesgroep zijn:

- Het opstellen van een innovatieplan voor de -deels ingezette- ontwikkeling van de biologische varkenshouderij en de glastuinbouw (nieuwe NLRO). Hetzelfde geldt voor de fruitteelt, de pluimveehouderij en de visteelt.
- Ontwikkeling van bedrijfssystemen op proefbedrijven en een netwerk van praktijkbedrijven daaromheen.
- Onderzoek naar levend uitgangsmateriaal (dierlijk en plantaardig) om de genetische basis voor de biologische landbouw veilig te stellen.
- Onderzoek naar biologische productkwaliteit.
- Onderzoek naar gewasbescherming en bodem- en plantversterkende middelen en cultuurmaatregelen.
- Bodemonderzoek en onderzoek naar nutriënten die vrijkomen uit biologische mest en compost i.v.m. het Minas-beleid.

- Onderzoek naar arbeidsbesparende en arbeidsverlichtende maatregelen waaronder mechanische onkruidbestrijding.
- Een nieuw NWO-programma specifiek voor de biologische landbouw.

Kosten

In de beschrijving van de knelpunten wordt impliciet aangegeven dat de biologische sector zelf heel veel zaken oppakt, daarin ondersteund door bijna 30 maatschappelijke organisaties. Uiteraard is dit advies vooral gericht op de randvoorwaarden die wij de overheid vragen te vervullen. ***Afgezien van de noodzakelijke verschuivingen in de inzet van onderzoeksgelden (tenminste 10%, 30 tot 40 miljoen per jaar) en de voortgaande ecologisering van het belastingstelsel is er in totaal de komende vier jaar van overheidswege een bedrag nodig van ongeveer 300 miljoen gulden.***

- 150 miljoen voor de omschakelingsregeling.
- 100 miljoen voor het garantiefonds (2 maal 30 en eenmaal 40 miljoen)
- 20 miljoen voor demonstratie- en bewustwordingsprojecten.
- 8 miljoen voor een algemene voorlichtingscampagne (4 maal 2 miljoen)
- 6 miljoen voor het faciliteren van de communicatie- en regiefunctie van Platform Biologica. (4 maal 1,5 mil.)
- 10 miljoen voor innovatieprojecten.
- 6 miljoen voor investeringssteun voor groothandel en verwerking.

Het door ons nodig geachte bedrag van ongeveer 300 miljoen gulden over vier jaar is overigens een bedrag dat in sommige andere Europese landen in één jaar wordt uitgegeven ter ondersteuning van de biologische landbouw. We gaan er dan wel vanuit dat de omschakeling van varkenshouders en glastelers op de korte termijn wordt ondersteund in het kader van de herstructurering en dus niet uit deze middelen gefinancierd hoeft te worden.

Tenslotte...

Ondanks de hoge grondprijzen en de relatief hoge arbeidskosten zijn er uitstekende perspectieven voor de biologische landbouw. De consument vraagt om biologische producten en is bereid te betalen voor kwaliteit. Het bedrijfsleven wil groeien. Alleen het aanbod blijft achter, er schakelen te weinig boeren en tuinders om.

De adviesgroep benadrukt met klem dat op dit punt een snelle en substantiële impuls nodig is. Anders wordt het streefcijfer van 10% in 2010 niet gehaald en blijft de bijdrage van de biologische landbouw aan de milieudoelstellingen en een vitaal en leefbaar platteland marginaal. Nederland met haar reputatie van agrarisch voorloper heeft hier een historische kans om een bloeiende biologische bedrijfstak op te bouwen. Het komt er nu op aan die kans te benutten.

Utrecht, 1 februari 2000

De adviesgroep ‘Plan van Aanpak biologische Landbouw 2001 -2004’

Mw. M. Beckers - De Bruijn, voorzitter

Dhr. K. Bakker, Directeur ODIN

Dhr. H. Bor, Voorzitter Federatie van Biologische Boeren

Mw. A. van Bruggen, Hoogleraar Biologische Bedrijfssystemen (WUR)

Dhr. D. Duijzer, Directeur LTO-Nederland

Mw L. Gast, Projectmanager Biologische Producten Albert Heijn

Dhr. E. Goewie, Hoogleraar Maatschappelijke aspecten van de Biologische Landbouw (WUR)

Mw. W de Jong, Hoofd Consument en Kwaliteit Centraal Bureau Levensmiddelen (CBL)

Dhr. B.J. Krouwel, Hoofd Stafbureau Duurzame ontwikkelingen Rabobank Groep

Dhr. H. Leenstra, Voorzitter Afzetcoöperatie biologische producten Nautilus

Dhr. J. Moerdijk, Management consultant strategische en duurzame ontwikkelingen en projectmanager voor The Greenery int.

Dhr. J. Remmers, Beleidsmedewerker duurzame landbouw, Stichting Natuur en Milieu

Dhr. B. van Ruitenbeek, Directeur Platform Biologica

Mw. S. Schalk, Beleidsmedewerker Consumentenbond

Dhr. P.J.J. Wever, Adjunct Directeur werkmaatschappijen toelevering CEBECO

Deelnemers tekenen op persoonlijke titel